

B. Osobitná časť

K § 1 a prílohe č.1

Vyhlasuje sa Národný park Veľká Fatra, jeho zóny a ochranné pásmo. Súčasne § 1 odkazuje na prílohu č. 1, ktorá obsahuje mapu, na ktorej sú vyznačené hranice národného parku, jeho zón (a podzón) a hranice ochranného pásma národného parku.

Vymedzenie hraníc zoznamom parciel registra „C“ a registra „E“ katastra nehnuteľností ako aj mapové vymedzenie, bolo prílohou zverejneného návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vyhlasuje Národný park Veľká Fatra, jeho zóny a ochranné pásmo a súčasne je aj vo zverejnenom projekte ochrany Národného parku Veľká Fatra a jeho ochranného pásma (dostupný na URL adrese <https://www.npvelkafatra.sk/dokumenty/projekt-ochrany/>). Na uvedenej adrese je zverejnený aj projekt ochrany, ktorý bol upravený v zmysle pripomienok vznesených zo strany dotknutých subjektov, ktoré boli zohľadnené a zapracované.

Presný popis hraníc v digitálnej forme a v potrebnom geografickom informačnom formáte má v dispozícii Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine, ako aj Národné lesnícke centrum.

Vymedzenie hranice Národného parku Veľká Fatra (tak, ako je vo zverejnenom upravenom projekte ochrany a v ostatných prílohách materiálu predkladaného do vlády Slovenskej republiky) bude evidované v Štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny a v katastri nehnuteľností.

V prílohe sú uvedené aj zoznamy parciel podľa evidencie registra „C“ katastra nehnuteľností, ktoré celé alebo časťou zasahujú do Národného parku Veľká Fatra a do jeho ochranného pásma.

K § 2

Územie národného parku sa vymedzuje prostredníctvom príslušných okresov a katastrálnych území, ďalej sa v tomto ustanovení uvádza, kde je možné nájsť podklady, v ktorých je zakreslená hranica národného parku. Technickým podkladom na zápis priebehu hranice národného parku, hranice zón národného parku a hranica ochranného pásma národného parku do katastra nehnuteľností je zjednodušený operatívny geometrický plán. Pre potreby praxe budú grafické podklady, v ktorých je zakreslená hranica národného parku, uložené podľa miestnej príslušnosti na Okresných úradoch. Ďalším zdrojom informácií o národnom parku a o vymedzení jeho hranice je Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny (ďalej len „štátny zoznam“), do ktorého sa podľa § 51 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zapíše národný park po vyhlásení ochrany. Štátny zoznam, ako aj výpisy z neho, sú verejnosti prístupné a sú uložené na príslušných orgánoch ochrany prírody. Zdrojom informácií je aj kataster nehnuteľností, keďže chránené územia sú predmetom evidencie katastra nehnuteľností. Správa katastra nehnuteľností na základe podkladov predložených MŽP SR vyznačí chránené územie v katastri nehnuteľností po jeho zápise do štátneho zoznamu. V katastri nehnuteľností bude územie národného parku evidované jednak v súbore geodetických informácií (zobrazením hranice, pričom platí, že vyznačením hranice sa nevytvára nová parcela), ako aj v súbore popisných informácií.

K § 3

Vymedzené územie je v súlade s § 19 zákona zaradené do kategórie národný park s navrhovanými zónami A, B, C a D, pre ktoré platí piaty, štvrtý, tretí a druhý stupeň ochrany. Zonáciou národného parku vznikne (podľa § 16 zákona) zóna A vo výmere 16 374,2674 ha, čo predstavuje 40,05 % výmery navrhovaného národného parku, zóna B so štvrtým stupňom ochrany (podľa § 15 zákona) vo výmere 5 276,9232 ha, čo predstavuje 12,9 % výmery navrhovaného národného parku, ktorá sa člení na podzónu B1 o výmere 2 999,1699 ha a podzónu B2 o výmere 2 277,7533 ha, zóna C s tretím stupňom ochrany (podľa § 14 zákona) vo výmere 19 182,0661 ha, čo predstavuje 46,91 % výmery navrhovaného národného parku a zóna D s druhým stupňom ochrany (podľa § 13 zákona) vo výmere 55,8761 ha, čo predstavuje 0,14 % výmery navrhovaného národného parku.

Od 1. januára 2033 je naplánované preradenie podzóny B1 do zóny A, ktorú bude tvoriť 47,38 % územia národného parku. Od 1. januára 2053 sa plánuje preradenie podzóny B2 do zóny A, ktorú bude tvoriť 52,95 % územia národného parku. Dôvodom preradenia podzón B1 a B2 do zóny A je znenie § 30 zákona podľa ktorého „...zóna A sa spravidla ustanoví najmenej na polovici územia národného parku“. Pre naplnenie tohto predpokladu sa vyžaduje osobitný režim hospodárenia v podzónach B1 a B2 s ohľadom na aktuálny stav lesných porastov, s cieľom zlepšiť drevinové zloženie a štruktúru porastu na stav čo najbližší prírodnému lesu (opatrenia realizovať s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu chránených a/alebo ohrozených druhov, ktoré sa v porastoch vyskytujú), ako aj špecifický manažment v závislosti od potrieb konkrétnych druhov a biotopov (predmetov ochrany). Aktuálny stav porastov v podzóně B1 si vyžaduje osobitný režim hospodárenia v časovom horizonte 10 rokov, stav porastov v podzóně B2 si vyžaduje uvedený manažment v časovom horizonte 30 rokov. Rozdelenie zóny B na podzóny zohľadňuje sociálny a ekonomický rozmer transformácie regiónu národného parku Veľká Fatra. Postupným rozšírením zóny A sa zároveň dosiahne naplnenie § 30 ods. 4 písm. a) zákona.

Pri vymedzovaní zón sa zohľadňovala prítomnosť biotopov, ich zachovalosť a vzácnosť, intenzita lesníckeho a poľnohospodárskeho využívania, rekreačno-športové a iné využívanie územia, výskyt zastavaných plôch, infraštruktúry, verejných zariadení a priestorov s iným funkčným zameraním. Zohľadnené boli viaceré konštruktívne požiadavky vznesené zo strany samospráv v procese prerokovania.

Časové ani územné obmedzenie platnosti zákazov a obmedzení podľa § 13 až 16 zákona sa neuplatňuje.

K § 4

Identifikuje sa ochranné pásmo podľa okresov a jednotlivých katastrálnych území. Jeho funkciou je eliminovať alebo zmierňovať negatívne vplyvy na územie národného parku. Výmera ochranného pásma je 25 307,3196 ha. Ochranné pásmo sa prekrýva so 14 existujúcimi územiami národnej sústavy chránených území (v zmysle § 17 ods. 1 zákona) alebo ich časťami a zasahujú do neho ochranné pásmo ďalších 7 území národnej sústavy chránených území. Prekrýv je s 2 národnými prírodnými rezerváciami, 4 prírodnými rezerváciami, 1 chráneným areálom a 7 prírodnými pamiatkami.

Na výmere 24 623,99 ha platí druhý stupeň ochrany podľa § 13 zákona. Podiel území v ochrannom pásme Národného parku Veľká Fatra s 5. stupňom ochrany je 0,92 % (231,53 ha), so 4. stupňom ochrany je 0,37 % (92,67 ha), s 3. stupňom ochrany 1,42 % (359,13 ha), zvyšných 97,29 %

(24 623,99) je v 2. stupni ochrany.

Prehľad zmeny stupňov ochrany (porovnanie súčasné stupene ochrany podľa existujúceho Národného parku Veľká Fatra v porovnaní so stupňami po vyhlásení) je uvedený v tabuľke.

	Stav pred účinnosťou nariadenia vlády Slovenskej republiky		Stav po účinnosti nariadenia vlády Slovenskej republiky	
Národný park Veľká Fatra spolu	40 371,34 ha	100 %	40 889,13 ha	100 %
Piaty stupeň ochrany	7 925,19 ha	19,63 %	16 374,27 ha	40,05 %
Štvrtý stupeň ochrany	171,12 ha	0,42 %	5 276,92 ha	12,9 %
Tretí stupeň ochrany	32 275,03 ha	79,95 %	19 198,53 ha	46,91 %
Druhý stupeň ochrany	0 ha	0 %	55,88 ha	0,14 %
Ochranné pásmo	26 132,58 ha	100 %	25 307,3196 ha	100 %
Piaty stupeň ochrany	335,33 ha	1,28 %	231,53 ha	0,92 %
Štvrtý stupeň ochrany	152,31 ha	0,58 %	92,67 ha	0,37 %
Tretí stupeň ochrany	571,08 ha	2,19 %	359,13 ha	1,42 %
Druhý stupeň ochrany	25 073,86 ha	95,95 %	24 623,99 ha	97,29 %

K § 5 a k prílohe č. 2

Národný park Veľká Fatra sa vyhlasuje s cieľom ochrany prirodzených procesov na podstatnej časti územia. Účelom jeho vyhlásenia je tiež zabezpečenie priaznivého stavu predmetov ochrany národného parku, ktorými je 31 (z toho 7 prioritných) biotopov európskeho významu a 6 biotopov národného významu, 180 druhov rastlín európskeho a národného významu, 35 druhov živočíchov európskeho a národného významu, 19 druhov vtákov, ako aj abiotické javy, ktoré sú uvedené v prílohe č. 2 nariadenia vlády.

Určenie predmetov ochrany vyplýva z ustanovení zákona a z vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 170/2021 Z. z.“).

Biotopy európskeho významu sú označené v súlade s prílohou č. 1 časť A k vyhláške č. 170/2021 Z. z. Biotopy národného významu sú označené v súlade s prílohou č. 1 časť B k vyhláške č. 170/2021 Z. z. Druhy rastlín európskeho významu a druhy rastlín národného významu sú označené v súlade s prílohou č. 4 k vyhláške č. 170/2021 Z. z. Druhy živočíchov európskeho významu a druhy živočíchov národného významu sú označené v súlade s prílohou č. 5 k vyhláške č. 170/2021 Z. z.

Druhy vtákov sú označené v súlade s prílohou č. 5 časť A k vyhláške č. 170/2021 Z. z. Na všetky druhy vtákov, ktoré sa prirodzene vyskytujú vo voľnej prírode na európskom území členských štátov EÚ sa vzťahuje všeobecný režim ochrany ustanovený v článku 1 smernice 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva.

Abiotické javy sú určené podľa Typizácie abiotických javov podľa Návrhu na prehodnotenie chránených území Slovenskej republiky (Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská

Bystrica, 2007).

Typy biotopov európskeho významu uvedené v prílohe I smernice o biotopoch sú založené na klasifikácii biotopov CORINE, ktorá bola pri vzniku tejto smernice jediným klasifikačným systémom biotopov. Vzhľadom na revíziu a zmenu klasifikačného systému, pri ktorej sa okrem iného typy biotopov rozdelili na podtypy, kódy biotopov v prílohe I uvedenej smernice už plne nekorešpondovali s kódmi a opismi rôznych kategórií biotopov klasifikačného systému. Z tohto dôvodu vznikol „Interpretačný manuál biotopov európskeho významu“, ktorý vysvetľuje a uvádza jednotlivé podtypy biotopov, spadajúce do danej kategórie / typu biotopov. Prevod slovenského systému biotopov na kódy biotopov príloh smernice tvorí prílohu 1 Katalógu biotopov Slovenska, kde je pri každom biotope uvedené okrem iných informácií aj vzťah medzi slovenským a inými klasifikačnými systémami biotopov.

Názvy druhov európskeho významu, ktoré sú predmetmi ochrany Národného parku Slovenský kras, sú v súlade s prílohami uvedenej smernice, ako aj prílohami k vyhláske Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláska MŽP SR č. 170/2021 Z. z.“), v ktorej sú uvedené nové i staršie odborné názvy. Rozdiel v názvoch uvedených vo vyhláske č. 170/2021 Z. z. a názvoch uvedených v smernici 92/43/EHS spočíva len v tom, že vyhláska č. 170/2021 Z. z. označuje druhy živočíchov a rastlín podľa súčasne zaužívanej odbornej nomenklatúry, pričom názvy druhov sú v smernici 92/43/EHS uvedené pod staršími názvami. Smernica 92/43/EHS je z roku 1992 a vyhláska č. 170/2021 Z. z. už vychádza z aktualizovaného zoznamu názvov. Dôvodom rozdelenia typov biotopov na podtypy bola okrem iného aj skutočnosť, že určité typy biotopov boli pri príprave smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 15/zv. 2) stanovené „širšie“ (napr. brehové porasty riek v nížinách sú odlišné od brehových porastov horských riek). Je preto presnejšie uvádzať podtypy biotopov uvedené vo vyhláske č. 170/2021 Z. z., ktoré súčasne obsahujú aj kódy biotopu európskeho významu.

Dôvodom rozdelenia typov biotopov na podtypy bola okrem iného aj skutočnosť, že určité typy biotopov boli pri príprave smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 15/zv. 2) stanovené „širšie“ (napr. brehové porasty riek v nížinách sú odlišné od brehových porastov horských riek). Je preto presnejšie uvádzať podtypy biotopov uvedené vo vyhláske č. 170/2021 Z. z., ktoré súčasne obsahujú aj kódy biotopu európskeho významu.

Na všetky druhy vtákov, ktoré sa prirodzene vyskytujú vo voľnej prírode na európskom území členských štátov EÚ sa vzťahuje všeobecný režim ochrany ustanovený v článku 1 smernice 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva.

Ciele starostlivosti o národný park, opatrenia na ich dosiahnutie a zásady využívania územia upravuje program starostlivosti o chránené územie podľa § 54 ods. 5 zákona.

Program starostlivosti o chránené územie je pripravený ako nadväzujúci dokument na navrhovanú zonáciu NP Veľká Fatra. Program starostlivosti zabezpečí potrebnú starostlivosť o národný park, a to tak, že definuje vhodné typy starostlivosti o jednotlivé biotopy a druhy vrátane ich biotopov.

V navrhovanej A zóne bude zabezpečený nerušený priebeh prirodzených procesov. V B zóne (podzóna B1 a B2) je manažment nastavený s cieľom dosiahnutia stavu biotopov kedy bude možné v určenom časovom horizonte ich preradenie do zóny A. V C zóne, ktorá je definovaná ako zóna s trvalým manažmentom, sú navrhnuté opatrenia, ktoré zabezpečia priaznivý stav predmetov ochrany aj pri hospodárskom využívaní územia.

K § 6

Vyhlásením nariadenia vlády sa zrušia uvedené právne predpisy, ktoré budú nahradené týmto nariadením vlády. Navrhuje sa zrušenie vyhlásených maloplošne chránených území nachádzajúcich sa na území navrhovaného národného parku s tým, že predmety ich ochrany sú zahrnuté v predmete ochrany navrhovaného národného parku.

K § 7

Účinnosť nariadenia vlády sa vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu a potrebnú legiskvakačnú lehotu navrhuje na 1. januára 2024, okrem § 3 ods. 4, ktorý nadobúda účinnosť 1. januára 2033 a § 3 ods. 5, ktorý nadobúda účinnosť 1. januára 2053.

K preradeniu podzón B1 a B2 do zóny A dôjde na základe § 30 zákona, podľa ktorého „...zóna A sa spravidla ustanoví najmenej na polovici územia národného parku“. Pre naplnenie tohto predpokladu sa vyžaduje osobitný režim hospodárenia v podzónach B1 a B2, pričom pred preradením bude vykonané zhodnotenie stavu územia. Vyžadovaný osobitný režim a preradenie do navrhovanej zóny A je potrebné zabezpečiť aj prostredníctvom navrhovanými dátumami účinnosti.